

دستور جلسه شماره (۱)

عنوان: بررسی پیشنهاد ابطال اظهارنامه‌های صادراتی در ارتباط با محموله‌هایی که به دلیل شرایط خاص منطقه‌ای از قلمرو کشور خارج نشده‌اند

مرجع طرح موضوع: شورای گفت و گوی قزوین

تاریخ برگزاری جلسه: ۱۴۰۵/۰۵/۰۶

تعداد صفحات دستور جلسه: ۲

شرح موضوع:

بر اثر شرایط جنگی و محدودیت‌های تردد دریایی در بنادر جنوبی کشور، محموله‌هایی که مراحل تشریفات گمرکی را طی کرده بودند، به دلیل عدم امکان تردد ایمن یا بازگشت اجباری کشتی‌ها، مجدداً در بنادر تخلیه شده‌اند. این امر منجر به ایجاد چرخه هزینه‌زا از جمله دموارژ، انبارداری و بارگیری مجدد شده است و مشکلاتی نیز در زمینه اخذ مالیات بر ارزش افزوده و رفع تعهد ارزی ایجاد شده است. لازم به ذکر است از منظر مقررات گمرکی، با توجه به اینکه کالاها پس از انجام تشریفات صادرات قطعی از قلمرو گمرکی خارج شده یا حداقل فرایند خروج آنها آغاز شده و سپس به دلیل شرایط قهری و خارج از اراده صادرکننده به کشور بازگردانده شده‌اند، گمرک جمهوری اسلامی ایران به منظور تعیین تکلیف و تسویه رویه گمرکی، ناگزیر از اعمال رویه واردات از محل صادرات قطعی است. در این خصوص، با عنایت به مفاد ماده (۶۵) قانون امور گمرکی^۱ و ماده (۱۲۱) آیین‌نامه اجرایی آن^۲ و با احراز شرایط مقرر در این مقررات، و بند ش ماده (۱۱۹) قانون امور گمرکی^۳ کالاهای مذکور از پرداخت حقوق ورودی، معاف هستند. لیکن مطابق ماده (۶۴) قانون امور گمرکی^۴، صادرات قطعی یک رویه گمرکی است که به موجب آن کالا به منظور فروش یا مصرف، از کشور خارج می‌شود. بنابراین، تحقق آثار حقوقی صادرات قطعی منوط به خروج واقعی کالا از قلمرو کشور با هدف فروش یا مصرف در خارج

^۱ ماده ۶۵ قانون امور گمرکی: ترخیص کالای صدور قطعی که بدون استفاده به کشور بازگشت داده می‌شود منوط به ارائه اسناد صدور مربوطه و حسب مورد گواهیهای قرنطینه‌ای و بهداشتی و ایمنی و بازپرداخت وجوه دریافتی و اعاده امتیازات استفاده شده و جواز صادراتی بابت صدور کالا است.

تبصره - ترخیص کالای برگشتی که در خارج مورد استفاده یا تعمیر قرار گرفته، طبق شرایطی است که در حدود مقررات این قانون در آیین‌نامه اجرایی تعیین می‌شود.

^۲ ماده ۱۲۱ آیین‌نامه اجرایی: چنانچه کالای صادرات قطعی به تشخیص گمرک عیناً (موضوع تبصره بند (ش) ماده (۱۱۹) قانون) و بدون استفاده یا تعمیر به کشور بازگشت داده شود با رعایت مفاد ماده (۶۵) قانون بدون پرداخت حقوق ورودی قابل ترخیص می‌باشد.

تبصره ۱ - چنانچه کالای صادرات قطعی بازگشت داده شده به کشور به تشخیص گمرک در خارج استفاده یا تعمیر شده باشد، بدون نیاز به ثبت سفارش، پس از پرداخت حقوق ورودی قابل ترخیص می‌باشد.

تبصره ۲ - در همه موارد ترخیص کالای صادرات قطعی بازگشتی (از جمله صادرات قطعی که از محل ورود موقت برای پردازش که به کشور بازگشت داده می‌شود) منوط به ارائه اسناد صدور مربوط و اخذ گواهی‌های قرنطینه‌ای و بهداشتی و ایمنی و بازپرداخت وجوه دریافتی و اعاده امتیازات استفاده شده بابت صدور کالا (از جمله استرداد حقوق ورودی بابت کالای صادرات قطعی از محل ورود موقت برای پردازش) می‌باشد.

^۳ بند ش ماده ۱۱۹ قانون امور گمرکی: کالاهای صادراتی که به هر علت عیناً بازگشت داده شود با رعایت مقررات ماده (۶۵) این قانون

^۴ ماده ۶۴ قانون امور گمرکی: صدور قطعی، رویه گمرکی است که بر اساس آن کالای داخلی به منظور فروش یا مصرف از کشور خارج می‌شود.

تبصره - شرایط، تشریفات اظهار و ارزیابی و اسناد لازم در حدود مقررات این قانون در آیین‌نامه اجرایی تعیین می‌گردد.

از کشور است. در فرض حاضر، هرچند تشریفات گمرکی صادرات انجام شده و کالا بر روی کشتی بارگیری شده است، اما به دلیل بروز شرایط قهری ناشی از جنگ، محاصره اقتصادی و محدودیت‌های ایجادشده در تردد شناورها، عملیات صادرات به سرانجام نرسیده و هدف و نتیجه مورد نظر قانونگذار، یعنی خروج واقعی کالا از کشور برای فروش یا مصرف در خارج، محقق نشده است.

علاوه بر این، در بخش قابل توجهی از این موارد، شناورها اساساً از محدوده دوازده مایل دریایی آب‌های سرزمینی جمهوری اسلامی ایران خارج نشده‌اند و پیش از تحقق خروج مؤثر از قلمرو سرزمینی، ناگزیر به بازگشت به بنادر کشور شده‌اند. از این‌رو، با لحاظ مفهوم حقوقی خروج کالا از کشور و فلسفه وضع مقررات صادرات قطعی، می‌توان استدلال کرد که ارکان تحقق صادرات قطعی به طور کامل فراهم نشده و صرف انجام تشریفات گمرکی و بارگیری کالا بر روی کشتی، به تنهایی برای تحقق آثار کامل حقوقی صادرات کافی نیست.

از سوی دیگر، بازگرداندن این محموله‌ها به کشور نتیجه اراده یا تقصیر صادرکنندگان نبوده و اوضاع و احوال استثنایی خارج از اختیار آنان است. بدیهی است تحمیل آثار مالی، گمرکی و مالیاتی ناشی از عدم تکمیل فرآیند صادرات، با اصول انصاف، حمایت از تولید و صادرات، تسهیل تجارت و جلوگیری از تحمیل هزینه‌های غیرمنصفانه به فعالان اقتصادی سازگار نیست.

لذا شورای گفت و گوی قزوین درخواست نموده است تا به منظور جلوگیری از تحمیل هزینه‌های مضاعف و غیرموجه به صادرکنندگان و فعالان اقتصادی، این پیشنهاد که اظهارنامه‌های صادراتی مربوط به این محموله‌ها ابطال گردد و کالاها از شمول تشریفات (واردات از محل صادرات قطعی) خارج شوند، در دستور کار کمیته حمایت از کسب و کار قرار گیرد.